

בולעטין # 124 - טבת תשל"ג לפ"ק

וועד העולמי למען הצלת ישראל מעצת מרגלים, ולתקן חטא המרגלים ארגון מוקדש לעקור את עצת המרגלים המדברים לשון הרע על ארצינו הקדושה, (שעל ידיהם נחרב ב' מקדשות וגלינו מארצינו, ובא עלינו כל הצרות רח"ל), ולעורר על קדושת ומצות ישוב ארץ ישראל כמבואר במדרש תלפיות (ענף ארץ ישראל), יחד הקדוש ברוך הוא את ארץ ישראל כמו בעל המיחד קרקע לאשתו למזונותיה, והשכינה אין שורה בחוץ לארץ. ובספר חרדים (דף נ"ז), מצות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל, שנאמר וירשתה וישבת בה, וכאמרם ז"ל שמצוה זו שקולה כנגד כל מצות שבתורה, ויתקיים בנו הפסוק דברים (יב, ה') "כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל שְׂבֻטֵיכֶם לְשׂוֹם אֶת שְׁמוֹ שֶׁם לְשִׁכְנוֹ תִדְרְשׁוּ וּבָאתָ שָׁמָּה", ונזכה לביאת המשיח בב"א שנת "אל המקום אשר" לפ"ק.

יצא על ידי וועד העולמי למען הצלת ישראל

מעצת מרגלים, ולתקן חטא המרגלים

כמו שכתוב רש"י במדבר (פרק יג פסוק טז) ויקרא משה להושע וגו' - התפלל עליו - יה יושיעך מעצת מרגלים.

באר שבע, ארץ ישראל

העמק דבר על שמות פרק לב פסוק ו

(ו) וישב העם. לא כל העם אלא איזה חבורה:

ויקומו לצחק. בשמחה רבה שנפטרו מהשגחת הקדוש ברוך הוא שהוא מגיע על ידי תורה ועבודה דוקא ודבר זה היה קשה לקבל מתחלה כמו ביארנו לעיל י"ג ט' ע"ש. ועוד במעשה מרגלים היה כת כזה כמבואר בפ' שלח:

העמק דבר על שמות פרק לב פסוק יד

(יד) וינחם ה'. מלעשות כליון גמור אבל עדיין הית' הגזירה להשמיד אותו הדור והבנים יבואו לא"י כמו שהיתה גזרת מרגלים. ועל זה הגזרה התפלל משה ארבעים יום עוד כאשר יבואר לפנינו בס"ד:

העמק דבר על שמות פרק לד פסוק א

(א) ויאמר וגו'. הגיע' השעה שלני דברים אלו גם לכתובת לוחות שניות. גם להראות ולהודיע למשה עת רצון:

וכתבתי על הלחת את הדברים. כבר נדרש על זה דברים הדברים את הדברים. אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש. ביאר הענין. יש להקדים מש"כ הראב"ע בשם גאון ז"ל דלוחות שניות מכובדים מן הראשונים. והראב"ע כתב על זה ואלה כדברי חלום לא

מעלין ולא מורידן. אבל דברי גאון לאו דברי ריק הן ובחזית איתא שמאלו תחת לראשי אלו לוחות הראשונים וימינו תחבקני לוחות השניים. והכי איתא גם כן בש"ר פמ"ז הה"ד טוב לי כי עניתי למן אלמד חקיך לטובתו של משה נתענה ק"ך יום כו' אמר הקדוש ברוך הוא נצטערת חייך שאין אתה מפסיד. בלוחות הראשונות לא היה אלא עשרת הדברות ועכשיו שנצטערת אני נותן לך מדרש הלכות ואגדות כו' ועי' מש"כ ס' דברים י' א'. והכוונה בכ"ז דבלוחות הראשונות לא ניתן כח החידוש אלא מה שקיבל משה דיוקי המקראות והלכות היוצא מזה אבל לא לחדש דבר הלכה על ידי י"ג מדות וכדומה היות התלמוד. ולא הי' תורה שבעל פה אלא דברים המקובלים מפי משה ומה שלא היה מקובל היו מדמים מילתא למילתא. אבל בלוחות השניות ניתן כח לכל תלמיד ותיק לחדש הלכה ע"פ המדות והתלמוד אלא שמתחלה לא עסקו בזה אלא משה וזרעו. ובערבות מואב הוכיח משה לישראל שיקבלו זה הדרך כמו שיבואר ריש ס' דברים. וכ"ז היה העגל סיבה לזה שנגזר וביום פקדי ופקדתי וגו' ומש"ה הגיע בגזרת מרגלים גלות ופזור בארצות. והיא סיבה מכרחת לפלפולה ש"ת מצד שני טעמים היינו מצד שמירת האומה ומצד שמירת ההוראה בישראל כמו שביארנו לעיל ס"פ בא ובריש ס' דברים. ומזה הטעם עצמו צוה הקדוש ברוך הוא שיהיה הלוחות השניים בפיסול ידי משה לא משום שלא זכו למעשה אלהים אלא להורות דהלכה המתחדשת בכח לוחות הללו היא השתתפות עמל האדם בסיעתא דשמיא כמו עצם הלוחות שהיה מעשה משה וכתובת הקדוש ברוך הוא. וע"ע להלן מקרא כ"ז שגם בכתובה הי' השתתפות משה. והיינו מה שאמרו חז"ל דאפי' מה שתלמדי ותיק עתיד לחדש הי' בלוחות. והכונה שבכח לוחות השניות היה נכלל הכל. (והיינו דאיתא במו"ק דט"ו שאין שוין תלמוד בגובה של עיר ובפרסום שנאמר חמוקי ירכיך למה נמשלו ד"ת לירך לומר לך מה ריך בסתר אף ד"ת בסתר. ויש להבין המשך הכתוב כמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה יד אמן לפי אותה דרשה. אמנם פרש"י בסוכה דמ"ט דכמו חלאים וגו' הן המה הלוחות. ומשמעות המקרא דהתלמוד שמכונה בשם חמוקי ירכיך משום שכחו ופעלו דוקא בסתר כמו ירך. הוא יקר ונעלה כמו הלוחות שהמה מעשה יד אמן זה משה. אך מ"מ הי' בסי"ד. כך הוא כח התלמוד שנקרא חמוקי ירכיך שהוא עמל האדם. ובסיעתא דשמיא:). וכ"ז דברי גאון. דבזה הפרט הי' לוחות שניות מכובדים מן הראשונות. דאע"ג שקדושת הראשונים היתה נעלה מהם וממילא אלו לא נשברו היו נוח להגיע להוראה על ידי סברא ודמוי מילתא למילתא יותר מכאשר נשברו. אבל כאשר נתקלקלנו והננו נצרכים להיות יגעים ולשנן חרבה ש"ת לזה מסוגל יותר לוחות אחרונות וכדומה לזה היו אח"כ שני התלמודים. דהירושלמי קדושתו רבה מהבבלי באשר נעשה על ידי אמוראי קמאי וכמאמר רבא בשבת דקל"ד אנא בהדי תרגימנא דסבי ל"ל. הרי הודה שקדושת הראשונים יותר לכיין את האמת. וגם כי קדושת א"י הי' מועיל מ"מ הרי ידענו דכח תלמוד בבלי מכובד מהירו'. ואע"ג שנקרא בסנהדרין דכ"ז במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי מ"מ אינו לגנאי ח"ו אלא כחה הנפלא להאיר הלכה אפי' במחשכים היינו בבבל וח"ל שאין בה אור אה"ק ולוי כח התלמוד בבלי לא הגענו לאור ההוראה שם. ומעין זה בבחינה עליונה היה הבדל בין לוחות ראשונות לאחרונות. ועי' בס' דברים ד' י"ד:

את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים. ולא כתיב אשר כתבתי על הלוחות או אשר היו כתובים. אלא הוא כמש"כ בס' דברים ה' י"ט וי' ד'. שעל לוחות הראשונים היה כתוב זכור. ועל לוחות השניות היה כתוב שמור. וכן כל השנויים.

(המשך בבולעטין הבא אי"ה)